VZDĚLÁVÁNÍ UČITELŮ PO PRVNÍ SVĚTOVÉ VÁLCE - VÍDEŇSKÝ PEDAGOGICKÝ ÚSTAV A JEHO ŘEDITEL VIKTOR FADRUS

Renate Seebauer

Anotace

Příspěvek sleduje otázku vzdělávání učitelů v Rakousku v meziválečném období. Pozornost je zejména věnována reformním snahám ve vzdělávání učitelů ve Vídni – významu vídeňského Pedagogického ústavu města Vídně. Analýza poukazuje na roli ředitele této instituce, Viktora Fadruse (1884–1968).

Klíčová slova

Vzdělávání učitelů, reforma učitelského vzdělávání, Viktor Fadrus (1884–1968).

Teacher Education After the World War I – the Institute of Education of the City Vienna and Its Director Viktor Fadrus

Abstract

The article presents the question of teacher education in Austria in the interwar period. Attention is paid in particular to reform efforts in teachers' education in Vienna – the importance of the Institute of Education of the City of Vienna. The analysis points to the role of the director of this institution – Viktor Fadrus (1884–1968).

Keywords

Teacher education, reform of teacher education, Viktor Fadrus (1884–1968).

1 Založení Pedagogického ústavu města Vídně

Po první světové válce si Rakousko v roce 1920 jako republika vytvořilo vlastní ústavu, avšak mnohé zákony – a mezi nimi také Říšský zákon o obecných školách z roku 1869 – zůstaly v platnosti.

Po odstranění nejhorších následků války došlo na obnovu školství – a to je počín, který je v historiografii rakouského školství dodnes neoddělitelně spjat se jménem Otto Glöckela.¹

Když se v roce 1922 stala Vídeň po oddělení od Dolních Rakous samostatnou spolkovou zemí, došlo na jednání o navrácení „Učitelské akademie“ do spolkové země Vídeň.² Jak informuje Schnell (1968), přešla po „překonání značných obtíží... učitelská akademie k 1. prosinci 1922 na spolkovou zemi Vídeň“ a dne 13. prosince 1923 byla slavnostně otevřena jako „Pedagogický ústav města Vídně“ (Schnell 1968, s. 78).

Nové pojmenování mělo mít proklamativní charakter – důvodem bylo to, že se novému pojetí vzdělávání učitelů dostalo v reformě rakouského školství ústředního postavení.

Ve svých „Zásadách nového pojetí vzdělávání učitelů“ navrholo reformní oddělení Spolkového ministerstva pro výuku již v roce 1919, aby bylo vzdělávání učitelů obecných škol přeneseno na filozofické fakulty. Za tím účelem měly vzniknout „Pedagogické ústavy“, přičleněné k filozofickým fakultám. Jejich úkolem mělo být vzdělávání a další doškolování učitelů povinných stupňů a středních škol. „Směrnice“ vycházely z principu, že jednotnost učitelského stavu, kterou si žádá obsah a výkon povolání, vyžaduje v základních rysech jednotné vzdělávání učitelů na všech stupních a typech škol.

Pedagogický ústav měl tyto nové úkoly převzít ve spolupráci s vídeňskou univerzitou. Činnost Pedagogického ústavu města Vídně nejprve pokrývala přípravu ke zkouškám na post učitele pro obecné a měšťanské školy a další vzdělávání učitelů.

Jen o něco později se objevil návrh křesťansko-sociálních poslanců Volkera a Wolleka týkající se „výchovy učitelů pro obecnou školu“, který předpokládal oddělení obecného vzdělávání a odborné profesní přípravy; odborné vzdělávání však nemělo probíhat na vysoké škole, nýbrž na učitelské akademii a mělo trvat dva roky. Třetí (velkoněmecký) návrh předpoklá-

¹ Glöckel jako státní podtajemník pro výuku vedl od 15. března 1919 celou nejvyšší správu vyučování v rámci Státního úřadu pro vnitro a výuku. Až do 24. října 1919 působil Glöckel pod vedením sociálních demokratů v koaliční vládě. Po odstoupení Rennerovy vlády přijal Glöckel post předsedy okresní školní rady Vídně a po oddělení Vídně od Dolního Rakouska (1922) rozšířil tento okruh působnosti zřízením Městské školské rady.

² Ústav byl v roce 1905 postoupen Dolnímu Rakousku.

dal ve svém záměru samostatné profesní vzdělávání pro učitele obecných škol a měšťanských, resp. středních škol, pro oblast univerzitních měst se však přikláněl k návrhu sociálních demokratů (Seebauer 1993, s. 8). Vzdělávání učitelů na úrovni vysokých škol mohlo být zahájeno až v roce 1925, když přípravné práce dostatečně pokročily.

Ríšský zákon o obecných školách z roku 1869 předpokládal čtyřletý ústav pro vzdělávání učitelů (později byl přípravnou třídou rozšířen na pětiletou vzdělávací instituci) a protiklad mezi křesťansko-sociální a sociálně-demokratickou stranou ve školské politice se jevil jako nepřekonatelný – křesťansko-sociální strana požadovala rozšíření ústavů pro vzdělávání učitelů; sociálně-demokratická strana se zasazovala o univerzitní vzdělávání učitelů. Nebyla tedy naděje na brzkou reformu a zákonnou úpravu. Proto se Vídeň vydala svou vlastní cestou.

Vzdělávání a doškolování učitelů musíme především v meziválečné době vidět v souvislosti s jinými obory vzdělávání. V oblasti základního vzdělávání nebyly v popředí ani tak didaktické otázky (ono „Co?“), nýbrž metodická opatření (především „Jak?“). Vídeňská školská reforma uskutečňovala tedy didaktiku práce, později rozšířenou na pedagogiku práce ve smyslu manuálního směru (Kerschensteiner aj.) a duchovního směru (Gaudig aj.) komplexním způsobem.

Učitelstvo samo se podílelo na zpracování věcných i vlastivědných a přírodovědných náplní: vzniklo mnoho řad spisů. Ledwinka (1977) zpětně poukazuje na některá „hojně studovaná díla“ této doby.³ Není možno zapomenout ani na hudební pedagogy Annu Lechnerovou a Gustava Moišla, kteří přenesli zásadu „vlastní tvorby dětí“ na hudební výchovu, a na učitele tělesné výchovy Gaulhofera a Streichera, kteří se vydali novými cestami výuky tělocviku na obecných školách (Ledwinka 1977, s. 111).

Reformy vyučování na obecných školách nebyly jen úzce propojeny s vysokoškolským vzděláváním učitelů, nýbrž působily hluboce až do doby

³ Battista: Großstadtheimat (Domov ve velkém městě); Kolar: Vier Schuljahre in Wochenbildern (Čtyři školní roky v týdenních obrázcích); Langer-Legrün: Handbuch für den Anfangsunterricht (Příručka pro prvouku); Pöschl: Der Unterricht in der Volksschule (Vyučování na obecné škole); Weyrich: Was die Zeiten brachten (Co přinesl čas); K. C. Rothe: Der Natur-geschichtsunterricht in der Grundschule (Přírodovědně-historické vyučování na základní škole). V souvislosti s výukou počtů je třeba zmínit Konrada Falka a jeho stěžejní dílo „Rechnen im Rahmen des Gesamtunterrichts“ (Počty v rámci vyučování jako celku).

po druhé světové válce – stejně tak i vzdělávání učitelů v meziválečné době bylo svého druhu vzorem pro pedagogické akademie, které zavedl až školský zákon z roku 1962.

Fischl (1926) ve svém díle „Sieben Jahre Schulreform in Österreich“ (Sedm let školské reformy v Rakousku) shrnul diskusi o akademizaci vzdělání učitelů obecných a měšťanských škol (od roku 1927 učitelé druhého stupně) takto: „Rozhodující a zatím nepřekonaný odpor se objevil u strany, jež, nacházejíc se pod klerikálním vlivem, musí odmítat každou úpravu, která by soukromým institucím vzdělávajícím učitele znesnadnila či dokonce znemožnila držet krok se státními vzdělávacími institucemi. Jaká mocenská pozice je pro křesťansko-sociální stranu ve hře, vyplývá z faktu, že v té době byla velká část mužských a většina ženských institucí, vzdělávajících učitele, v rukou duchovních korporací: vedle 10 státních ústavů pro vzdělávání učitelů je 5 duchovních, vedle 6 světských ústavů pro vzdělávání učitelek dokonce 11 církevních, vedených řádovými sestrami. Tyto duchovní korporace by v rámci reformy bez ústavů mohly sice beze všeho být přeměněny v obecně vzdělávací vyšší střední školy, nebyly by však s to zřizovat a udržovat vlastní univerzitní instituty. Přirozeně se za všemi těmito pochybnostmi skrývá v podstatě strach z revolučního účinku vzdělávání učitelů obecných škol, vedených ve skutečně vědeckém duchu“ (Fischl 1926, s. 56).

Jak píše Viktor Fadrus⁴ (1926), který se stal ředitelem Pedagogického ústavu: „vídeňský starosta, vedoucí městští radní a prezident městské

⁴ Viktor Fadrus, * 20. července 1884 ve Vidni, † 23. června 1968 ve Villachu, Korutany. 1898–1903: navštěvoval učitelský seminář ve Wiener Neustadt; následně do 1909 učitel a vychovatel v c.k. ústavu pro hluchoněmé; 1909 mentor ve Státním ústavu pro vzdělávání učitelů v Oberhollabrunnu, 1911/12 ve Státním ústavu pro vzdělávání učitelů ve Vidni 3; průkopník pedagogické praxe ve smyslu pracovní školy, vlastivědného globálního vyučování a umělecké výchovy. Přístup k vědecké práci našel Fadrus díky svému příteli a podporovateli Dr. Antonu Beckerovi. 1918 povolán k sepsání školních učebnic na ministerstvo vzdělávání; v březnu 1919 spolu s Heinrichem Martinakem pověřen Glöckelem demokratizací a reformou celého povinného a středního školství a tedy do roku 1932 odpovědný za realizaci sociálnědemokratické školské reformy (intenzivní přednášková činnost po celém Rakousku a v zahraničí [Berlín, Drážďany, Praha, Mnichov, Basilej, Riga...]); od roku 1922 spolu s Karlem Linkem vedl měsíčník „Schulreform“ (Školská reforma); vydal 84 svazků řady „Lehrerbücherei“ (Knihovna učitele) (spolu s Dr. Eduardem Burgerem a Dr. Ludwigem Battistou), spolu s Linkem „Schulreformbücher“ (Knihy školské reformy) a „Wiener Arbeiten zur pädagogischen Psychologie“ (Vídeňské práce o pedagogické psychologii) (s Dr. Charlottou Bühlerovou).

školské rady pro Vídeň hledali pro dobu, než bude Národní radou přijata zákonná úprava, předběžné řešení otázky vzdělávání učitelů“ podle „plánu vzdělávání, obsaženého v Zásadách reformního oddělení z roku 1919 a v Glöcklově návrhu zákona z roku 1922...“ Na zasedání obecní rady dne 17. července 1925 bylo rozhodnuto o rozšíření Pedagogického ústavu města Vídně zřízením čtyřsemestrálních kurzů vysokoškolského vzdělávání učitelů (Fadrus 1926, s. 12).

2 Vědecký profil vídeňského Pedagogického ústavu

Cestu k tomuto cíli viděl Fadrus v důkladném politickém, společenském, vědeckém a ekonomickém vzdělání učitele, které bylo dosud zanedbáváno: „Na rozdíl od dosavadní spíše pasivní, percepční vzdělávací práce je třeba směřovat ke svěží vnímavosti, plné aktivitě a školení kritického myšlení“ (Schnell 1968, s. 80).

Bádání se soustředilo na psychologii školního dítěte, sociologii třídy, školního společenství... studující učitelství byli zapojeni do výzkumných prací. Tak se má „prozkoumat a zajistit vytvoření sociálně-psychologického základu výchovy k pospolitosti, tedy k dalšímu vývoji naší obecné školy směrem ke školnímu společenství“ („Gemeinschaftsschule“) (Fadrus 1926, s. 24).

Téměř polovina vzdělávací doby byla věnována cvičením a školské praxi. Vysokoškolské vzdělávání učitelů obecných škol nezprostředkovávalo pouze teorii o výchově a výuce; nebylo zde vidět odcizení od školní praxe, nýbrž naopak možnost odbourávat tak často kritizovanou diskrepanci mezi pedagogickou teorií a školní praxí při vzdělávání učitelů (Seebauer 1993, s. 9).

1922–1934: ředitel Pedagogického ústavu; zřízení Ústřední pedagogické knihovny, osmitřídni ústavní školy a čtyřsemestrálního kurzu pro výchovu učitelů.

Vědecký vedoucí nakladatelství Verlag für Jugend und Volk založeného obcí Vídeň; rozhodující měrou se podílel na produkci učebnic (učebnice pro žáky povinných škol zdarma); s jeho podporou vyšlo přes 400 učebnic.

1933: přeložen na místo městského školského rady a pověřen funkcí zemského školského inspektora. V únoru 1934 postaven mimo službu a k 31.5.1934 převeden do důchodu. V letech 1934–1944 žil v ústraní (1936: PhDr.); 1944 povolán do válečné služby.

1945–1949: pověřen obnovou rakouského školství (sekční šéf); i po odchodu do důchodu se čile účastnil kongresů, školských výstav a konzultací o školních osnovách. Četné práce o školské a vzdělávací politice; spolupracovník lexikonů a časopisů. K tomu srov. Seebauer 1993, s. 245 a Fadrus jn/Martischneig 2003, s. 406.

Ve studijním plánu se Fadrusovi podařilo umístit do středobodu své vzdělávací práce pedagogiku a její pomocné vědy, opírající se o filosofii (etiku, estetiku, logiku, teorii poznávání a psychologie), sociologii a státovědu.

Při analýze plánu přednášek prvního studijního roku (Schnell 1968) se ukazuje, že s výjimkou výuky psaní, kreslení a hudby byli téměř všichni přednášející univerzitními profesory či docenty. S úspěchem působili v kurzech vzdělávání učitelů již tenkrát známí vědci, kteří spoluurčovali duchovní tvář první republiky: psycholog myšlení Dr. Karl Bühler; dětská psycholožka Dr. Charlotte Bühlerová; Dr. Alfred Adler, zakladatel individuální psychologie; filosof Dr. Wilhelm Jerusalem; autor rakouské ústavy Dr. Hans Kelsen; filosof a sociolog Dr. Max Adler, germanista Eduard Castle a Dr. Josef Strzygowski, zakladatel komparativní uměnovědy.

V tomto kontextu je třeba zmínit především výzkumné práce z Bühlerovy školy, které vznikly v Psychologickém ústavu Vídeňské univerzity a Pedagogickém ústavu města Vídně. Výzkumy, které vznikly i za spolupráce učitelů a studentů učitelství, se týkaly především psychologie malých a školních dětí, dospívání, ale i jednotlivých otázek, jako jsou tvorba pojmů, dedukční myšlení, vývoj jazyka, religiózní otázky, sociální způsoby chování, duševní vývoj, projevy dospívání, eidetický problém, konstantnost velikosti, barev a tvaru, barevné vidění a princip duplicity, měření výkonu a zjišťování nadání pomocí testů, souvislosti dětství a chudoby, psychologický vývoj nezaměstnanosti, otázky mládeže a povolání.

Lotte Schenk-Danzingerová charakterizuje „Bühlerovy“ takto: „Všechny nás spojovalo úzké přátelství a silný pocit pospolitosti. K tomu bezpochyby přispěl i způsob, jakým hlavně Karl Bühler jako vysokoškolský učitel jednal. Označila bych ho jako ideálního vysokoškolského učitele. Byl vždy zajímavý, veselý, příjemný a nenucený... To, čeho se dnes snažíme dosáhnout částečně i cestou zákona – totiž neautoritativní demokratické situace na vysokých školách – to tenkrát Karl Bühler uskutečňoval ideálním způsobem. Neexistovala jiná autorita než autorita daná věcnými znalostmi a osobností“ (Schenk-Danzinger 1981, s. 227).

Mezi posluchači najdeme celou řadu známých jmen: filosof Karl Popper, dětské psycholožky Lotte Schenk-Danzingerová a Sylvia Bayer-Klimpfingerová, odborník na politiku vzdělávání Wilhelm Stemmer, pedagogové Walter Ledwinka a Ernst Höller, geograf Ernst Maier a odborný poradce pro výuku angličtiny – „jazykový policista“ – Karl Hirschbold.

Díky spojení s vysokou školou bylo možno při pokračování ve studiu na univerzitě započítat všem studentům čtyři semestry vysokoškolského studia – ať již studia „učitelství na vyšších školách či jiných vyšších povolání“ (Fadrus 1926, s. 41). Tak byla nastoupena cesta jednotnosti učitelského vzdělávání.

3 Školní praxe a vzdělávání učitelů

Do tohoto pracovního uskupení byla zahrnuta rovněž ústavní škola: „Pozorování dětí v ústavní škole i pozorování sebe sama tvoří současné východisko této práce našich studentů učitelství, jež je rozpočítána na několik let“ (Fadrus 1926, s. 23). Ústavní škola nebyla tedy jen „cvičnou školou“, nýbrž byla především místem bádání.

Ústavní škola, jež zahrnovala 12 tříd, sloužila nejen k názornosti a prohlubování praktické pedagogiky, nýbrž byla i místem bádání v oblasti psychologie, výchovy a vyučování. Fadrus (1926) charakterizoval ústavní školu takto: „Poskytuje reálný obraz tělesného, duševního a sociálního stavu obecné školy ve velkoměstě. Práce ve skupinách, rozdělení tříd na normální a na třídy L („langsam“ – pro žáky s pomalým tempem práce) a kurzy pro výtvarně a hudebně nadané žáky (trístupňová dětská škola zpěvu), koedukace i třídy rozdělené podle pohlaví mají ukázat řadu školských a školně-organizačních opatření a možností, které povedou k rozvoji vloh vysoce nadaných, talentů, průměrných dětí i dětí problémových“ (Fadrus 1926, s. 22).

Úvod do školní praxe se odehrával nejen v experimentálních třídách, ale také v různých vídeňských vzdělávacích zařízeních a školách.

Fadrus (1926) popisuje koncepci praktického vzdělávání ve školách takto: „Z činnosti různých učitelských osobností a studií různých typů žáků a jejich sociologických způsobů chování pochopí student pedagogiky proces výuky, pozná výchovné síly, které působí ve společnosti, a podle nadání žáků bude organizovat školní práci a vybírat materiály pro výuku. Student učitelství však najde i učitele, kteří odpovídají jeho veskrze individuální situaci a kteří nejlépe budou schopni od druhého semestru cestou spolupráce při přípravě na vyučování, vedení skupin, doučování, podpoře talentovaných žáků, účasti na naučných procházkách a hrách s mládeží, zkušební výukou v jednotlivých hodinách či výukových dnech a samostatným vedením vyučování po několik dní uvádět čekatela učitelského stavu do výchovné a vyučovací praxe. Spolu s přednáškami a cvičeními z teoretické pedagogiky

a didaktiky předškolního vyučování a se zmíněnou prací v ústavní škole se podaří překonat pouhou rutinu, nabytou v učitelských seminářích, a krok za krokem připravovat oduševnělou vzdělávací práci“ (Fadrus 1926, s. 41).

4 Význam vídeňské reformy vzdělávání učitelů

Tyto vídeňské vysokoškolské kurzy absolvovalo celkem 299 studujících. Fadrus (1956) odkazuje na schopné učitele obecných škol, druhého stupně základních škol i středních škol, na absolventy, kteří jako vzdělavatelé učitelů působili ve školském dozoru, na pět osob, které cestovaly za účelem bádání po Kavkazu a napříč Afrikou, na dva univerzitní profesory a na další, kteří působili ve větším měřítku v zahraničí.

Mezinárodní zájem o vídeňskou školskou reformu analyzoval v roce 1981 O. Achs pro symposium s názvem „Rakouská reformní pedagogika“.

Školská zařízení navštěvovali nejen odborníci, ale i politici a správní úředníci z Albánie, Ameriky, Afriky, Austrálie, Belgie, Bulharska, Číny, Dánska, Německa, Anglie, Estonska, Finska, Francie, Řecka, Holandska, Japonska, Indie, Itálie, Jugoslávie, Lotyšska, Norska, Palestiny, Polska, Rumunska, Ruska, Švédska, Švýcarska, Španělska, Československa, Ukrajiny a Maďarska (Achs 1981, s. 273). Přijížděli nejen jednotlivci, ale dokonce celé vysokoškolské ústavy, které podnikaly studijní cesty do Vídně: v květnu 1926 navštívilo pedagogické instituce ve Vídni 27 profesorů a 245 studentů pedagogických věd z Darmstadtu, Drážďan, Hamburku, Jeny, Lipska a Mohuče. V letech 1922 až 1934 vyšlo k podrobným otázkám vídeňské školské reformy několik amerických publikací (tamtéž).

Achs odkazuje především na praktickou realizaci reformních myšlenek, která vzbudila celosvětový zájem. Tento zájem však nebyl pouze dobový, nýbrž přetrvává do dnešních dnů (Achs 1981, s. 275).

5 Internacionalita a mobilita na vídeňském Pedagogickém ústavu

Fadrus (1956) informuje, že ve Vídni absolvoval jeden až dva semestry velký počet zahraničních studentů; odkazuje na zprávu Univerzity v Hamburku z roku 1933, podle níž se vídeňské kurzy v evropském školském světě těšily dobré pověsti.

Od letního semestru 1931 do letního semestru 1932 strávili naopak vídeňští studenti učitelství pro obecné školy „jeden až dva semestry na zahraničních vysokých školách, protože tato doba se až do dvou semestrů zapo-

čítávala, a to vždy po jednom studentovi na univerzitách v Rostoku, Lipsku, Heidelbergu, Královci, Praze a na technických vysokých školách v Drážďanech a Curychu, po dvou studentech na univerzitách v Berlíně, Mnichově, Marburgu, Erlangen, čtyři studenti na Pedagogické akademii v Kielu, šest v Göttingen, sedm na univerzitě v Innsbrucku, osm ve Freiburgu, deset v Tübingen, třináct ve Štýrském Hradci“ (Fadrus 1956, s. 5).

Závěrem můžeme tedy konstatovat, že „Zásady nového pojetí vzdělávání učitelů“ měly po první světové válce vést k zásadní restrukturalizaci učitelského vzdělávání – realizovány byly však jen po několik málo let a pouze ve Vídni. Jak bylo ukázáno, působení vysokoškolských učitelských kurzů v Pedagogickém ústavu za Viktora Fadruse sahalo daleko za hranice Rakouska.

Literatura

- ACHS, O. Das internationale Interesse an der Schulreform unter Otto Glöckel. In ADAM, E. (ed.) *Die österreichische Reformpädagogik 1918-1938*. Wien: Böhlau, 1981, s. 271-285.
- FADRUS, V. Die Neugestaltung der Lehrerbildung in Deutschland und Österreich. *Schulreform*, 1926, roč. 5. Zvláštní vydání.
- FADRUS, V. *Zur Neugestaltung der Lehrerbildung in der Zweiten Republik Österreich. Beiträge zur Neugestaltung des Bildungswesens*. Wien: JV, 1956.
- FADRUS, V. jun./MARTISCHNIG, M. (ed.) *Viktor Fadrus – Vater und Sohn – im Dienste der österreichischen Reformpädagogik. Beiträge zur österreichischen Schulgeschichte mit Berücksichtigung des kunstpädagogischen Aspekts*. Graz: Leykam, 2003.
- FISCHL, H. *Sieben Jahre Schulreform im Österreich*. Wien: JV, 1926.
- LEDWINKA, W. Die Wiener Schulreform. In LALICS, P., MÄRZ, A., SPREITZER, H. *Schulwirklichkeit und Schulerneuerung in Österreich*. Wien: ÖBV, 1977, s. 104-116.
- SCHENK-DANZINGER, L. Erinnerungen an Karl und Charlotte Bühler – Die Bedeutung der Wiener Schule der Psychologie für die Pädagogik. In ADAM, E. (ed.) *Die österreichische Reformpädagogik 1918-1938*. Wien: Böhlau, 1981, s. 225-235.
- SCHNELL, H. *100 Jahre Pädagogisches Institut der Stadt Wien. Festschrift*. Wien/München: JV, 1968.

- SEEBAUER, R. Fadrus (Stichwort). In Czeike, F. (ed.) *Lexikon der Stadt Wien, Bd. 2*. Wien: Kremayr & Scheriau, 1993, s. 245
- SEEBAUER, R. *Zwischen Reformbestrebungen und Konservativismus. Zur Geschichte der Lehrerbildung in Wien*. Veröffentlichungen des Wiener Stadt- und Landesarchivs. Reihe B: Ausstellungskataloge, 1993.
- SEEBAUER, R. *Lehrerbildung in Porträts. Von der Normalschule bis zur Gegenwart*. Wien: LIT, 2011.

Kontaktní adresa

Prof. Dr. Renate Seebauer
Pädagogische Hochschule Wien
e-mail: Renate.Seebauer@phwien.ac.at